

ztížení společenského uplatnění částku 1 993 924 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9,75 % od 15. 9. 2023 do zaplacení a na náhradě majetkové škody dále částku 80 499,74 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9,75 % od 15. 9. 2023 do zaplacení.

Podle § 229 odst. 2 tr. řádu se poškozená [REDAKCE] narozená [REDAKCE] odkazuje se zbytkem svého nároku na náhradu nemajetkové újmy a majetkové škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Jinak zůstává napadený rozsudek beze změn.

Odůvodnění

1. Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 10. 2023, č. j. 4 T 4/2023 – 781, (dále jen napadeným rozsudkem) byl obžalovaný [REDAKCE] uznán vinným spácháním zvlášť závažného zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku. Podstata jednání, pro které byl nalézacím soudem uznán vinným, ve stručnosti spočívala v tom, že dne [REDAKCE] 2022 od [REDAKCE] do [REDAKCE] hodin v [REDAKCE] nedaleko domu čp. [REDAKCE] v ulici [REDAKCE] [REDAKCE] přistoupil k poškozené [REDAKCE] narozené dne [REDAKCE] začal jí svlékat legíny, přičemž na její žádost, aby toho zanechal, volání o pomoc a fyzický odpor reagoval tím, že jí zakryl ústa a nos, povalil ji na záda na zem, kde její snahu o obranu kopáním eliminoval zalehnutím jejích nohou a snahu o křik zakrytím dýchacích otvorů, následně ji přes její pláč a prosby a zneužívaje své fyzické převahy donutil přesunout se do odlehlejší, temné části parku, kde byli schováni za keřovím a větvemi, zde ji opět povalil na záda na zem, svlékl ji bundu a osahával pod trikem, poté sebe i ji svlékl od pasu dolů, poškozené vyhrnul oblečení od pasu nahoru nad prsa, zasunul jí prsty a následně penis do pochvy a přes její prosby, pláč a snahu odstrčit ho s ní průběžně souložil jednak v misionářské poloze, jednak v poloze „na koníčka“, při které ji pevně držel a nutil ji ho líbat, přičemž na její opětovné volání o pomoc znovu reagoval zakrytím úst, potom ji přinutil sednout si, zasunul jí penis do úst a drže ji za temeno hlavy a za vlasy a za současného pohybování svým tělem ji střídavě nutil k orálnímu uspokojování a k masturbaci penisu, a to až do okamžiku, kdy byl vyrušen hlídkou policie, přičemž v důsledku jednání obžalovaného se u poškozené krátce po útoku rozvinula posttraumatická stresová porucha trvající i ke dni znaleckého vyšetření dne [REDAKCE] 2023, projevující se panickými atakami, ztrátou sexuální apetence, obnovením poruchy příjmu potravy, narušením jejího vztahu se sociálním okolím, depresivitou, úzkostností, závažnými poruchami spánku, flashbacky a poruchami koncentrace pozornosti, narušující její studium a interpersonální vztahy, vyžadující psychotherapeutickou pomoc a mající nejistou prognózu z hlediska délky léčby a přetrvávání příznaků.
2. Za shora popsané jednání byl obžalovanému [REDAKCE] napadeným rozhodnutím podle § 185 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 59 odst. 1 tr. zákoníku uložen trest odnětí svobody v trvání 12 let se zařazením pro jeho výkon podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku do věznice se zvýšenou ostrahou. Podle § 228 odst. 1 tr. řádu byla dále obžalovanému uložena povinnost nahradit poškozené [REDAKCE] k rukám jejího zmocněnce na náhradě nemajetkové újmy částku 2 129 009 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9,75 % od 12. 9. 2023 a na náhradě škody částku 80 499,74 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9,75 % od 12. 9. 2023.
3. Proti napadenému rozsudku podal bezprostředně po jeho vyhlášení do všech jeho výroků odvolání obžalovaný. V písemném odůvodnění opravného prostředku uvedl, že jeho vina nebyla v řízení provedenými důkazy bezpečně prokázána a jsou dány pochybnosti o správnosti skutkových zjištění nalézacího soudu. I za předpokladu, že by výrok o vině obstál, je však dle obžalovaného uložený trest nepřiměřeně přísný a rozhodnutí o uplatnění nároku poškozeného je nesprávné. Namítl, že z kamerového záznamu se osoba obžalovaného ztotožnit nedá a závěr o vině obžalovaného nelze dle jeho přesvědčení učinit ani z faktu, že se v onen večer vyskytovalo blízko místa činu jeho vozidlo. Při rekognici také mohla poškozená označit osobu, která jí pachatele připomínala, a nikoliv nutně samotného pachatele. V tomto směru obžalovaný

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE]

poukázal na skutečnost, že se skutek odehrál ve tmě, poškozená byla nepochybně nesmírně rozrušená a mohla si vytvořit určitý vnitřní obraz o pachateli a ten posléze při rekognici přiřadit obžalovanému. Ostatně popis pachatele, který poškozená podala při výslechu na policii, se dle obžalovaného od jeho skutečného vzhledu lišil, přičemž tato odlišnost je zvláště patrná při porovnání skutečné podoby obžalovaného a identikitu, který byl vyhotoven dle popisu poškozené.

4. Odvolatel dále namítl, že se nedomnívá, že se povaha a závažnost posuzovaného činu zásadně vymyká podobným činům spáchaným v této kategorii trestné činnosti. U těchto činů je dle jeho názoru naopak přirozené, že jsou páčány z egoistické pohnutky směřující k uspokojení sexuální chtivosti pachatele. Stejně tak není nijak neobvyklé, že jsou páčány ve tmě a na náhodné oběti. Pravdou dle obžalovaného je, že vyžadovaných sexuálních praktik bylo více, ovšem tyto nebyly nijak nestandardní. Obžalovaný připustil, že specifická je v tomto případě intenzita následků, ovšem intenzita znaleckým zkoumáním zjištěné posttraumatické stresové poruchy (dále také PTSP), její projevy a délka trvání jsou v příčinné souvislosti nikoliv pouze s jednáním pachatele, ale také s psychickým stavem a vývojem poškozené před spácháním popsáného skutku. Zde nelze dle obžalovaného ignorovat, že poškozená měla již od [REDAKCE] let psychické potíže, léčila se na psychiatrii a také psychoterapeuticky. Před činem dlouhodobě trpěla zvýšenou citlivostí a úzkostí, mívala noční děsy, deprese, trpěla poruchou příjmu potravin a měla dokonce i sebevražedné tendence. Vymyká-li se posuzovaný skutek obvyklým trestným činům v dané kategorii intenzitou jeho následků, není možné tuto neobvyklost skutku klást za vinu jeho pachateli a nelze na ní stavět úvahu o vysoké závažnosti spáchaného zločinu. Obžalovaný připustil, že jsou splněny formální podmínky pro mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody, ovšem nesouhlasí s tím, že jsou v jeho případě splněny také podmínky materiální pro takový postup. Až doposud na něj bylo působeno pouze kratšími tresty odnětí svobody, přičemž z těchto byl navíc vždy podmíněně propuštěn. Závěr o ztížené možnosti nápravy obžalovaného při uložení nezvýšeného trestu odnětí svobody je tak nepodložený. Mimořádné zvýšení trestu by mělo být také aplikováno tam, kde dochází k opakování stále stejné trestné činnosti. Předchozí trestná činnost ovšem nebyla sexuálního rázu. Nelze také přehlížet věk obžalovaného a možnost, že v dalším průběhu života se budou měnit i jeho osobnostní charakteristiky.
5. Ve vztahu k nalézacím soudem přiznané náhradě za ztížení společenského uplatnění obžalovaný namítl, že tato násobně přesahuje částky běžně v obdobných případech soudy přiznávané. Obžalovaný (z výše zrekapitulovaných důvodů) nemůže nést odpovědnost za zdravotní poškození dotyčné v jeho plném rozsahu a intenzita tohoto poškození by tudíž neměla být důvodem pro přiznání mimořádné náhrady nemajetkové újmy. Přiznaná výše náhrady je potom dle odvolatele také nepřiměřená jeho majetkovým poměrům. Z výkonu trestu by měl být obžalovaný dle napadeného rozhodnutí propuštěn ve svých [REDAKCE] letech a ve vztahu k přiznané částce budou také nabíhat úroky z prodlení. To vše za situace, kdy obžalovaný nemá žádný majetek ani úspory, naopak má dluhy. Přiznanému závazku obžalovaný nemůže dostát a napadené rozhodnutí je tak demotivační nejen vzhledem k náhradě nemajetkové újmy ale dle obžalovaného svým způsobem také vzhledem k vedení řádného a odpovědného života. Z výše uvedených důvodů obžalovaný navrhl, aby Vrchní soud v Praze napadený rozsudek zrušil a znovu rozhodl tak, že jej obžaloby zproští, případně napadený rozsudek zrušil pouze ve výroku o trestu a o náhradě škody a nemajetkové újmy a obžalovanému uložil trest mírnější a povinnost k náhradě nemajetkové újmy v nižší částce.
6. K odvolání obžalovaného se prostřednictvím svého zmocněnce písemně vyjádřila poškozená. Poukázala na ryze obecné odůvodnění odvolání obžalovaného, z něhož není zřejmé, proč obžalovaný pochybuje o správnosti skutkových zjištění nalézacího soudu a proč se domnívá, že jeho vina nebyla dostatečně prokázána. Argumentace obžalovaného je dle poškozené obstrukční a nemá logiku ani oporu v zákoně či v ustálené rozhodovací praxi. Poškozená je přesvědčena, že napadený rozsudek nalézacího soudu je bezvadný a dostatečně odůvodněný. Soud I. stupně

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE]

odůvodnil výši přiznané náhrady újmy poškozené vyčerpávajícím způsobem především v bodech 98. - 128. napadeného rozsudku. V další části vyjádření poškozená zrekapitulovala souhrn jednotlivých skutkových zjištění nalézacího soudu s tím, že v napadeném rozsudku důkladně popsany řetězec přímých a nepřímých důkazů spolehlivě usvědčuje obžalovaného jako pachatele popsaného trestného činu. V souvislosti s hodnocením intenzity následků na zdraví poškozené odkázala na závěr prof. PhDr. Petra Weisse, Ph.D., DSc., znalce z oboru klinická psychologie, sexuologie dospělých i dětí a mládeže a bod 27. napadeného rozsudku s tím, že jedině obžalovaný je ten, komu lze přičítat vznik posttraumatické stresové poruchy u poškozené, jakož i její intenzitu. Nebýt trestného činu znásilnění, kterého se vůči poškozené obžalovaný dopustil, nevznikly by poškozené veškeré újmy, které řádně a včas odůvodnila.

7. Poškozená dále ve svém vyjádření namítla, že tvrzení obžalovaného o tom, že bude vystaven povinnosti zaplatit poškozené každý rok asi 450 000 Kč, kdyby se uvažovalo, že bude splácet od svého propuštění do věku 65 let, je *absurdní*, a to právě v kontrastu s tím, že poškozená si následky tohoto zavrženíhodného jednání obžalovaného zřejmě ponese celý život. Poškozená je přesvědčena, že její nárok na náhradu škody a nemajetkové újmy je dán, jeho výše byla řádně doložena a nalézací soud postupoval správně, když uložil obžalovanému povinnost nahradit poškozené k rukám jejího zmocněnce na náhradě nemajetkové újmy částku 2 129 009 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9,75 % od 12. 9. 2023 a na náhradě škody částku 80 499,74 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9,75 % od 12. 9. 2023. Přitom nalézací soud své rozhodnutí dostatečně odůvodnil. V závěru svého vyjádření se poškozená vymezila také vůči tvrzení obžalovaného, že závěr o ztížené možnosti jeho nápravy při uložení nezvýšeného trestu odnětí svobody je v jeho případě nepodložený a připomněla, že obžalovaný byl v minulosti dvakrát odsouzen pro zvlášť závažný zločin, při němž použil násilí včetně zbraní, a to vždy k nepodmíněnému trestu odnětí svobody (bod 80. napadeného rozsudku). Poškozená také poukázala na skutečnost, že se obžalovaný nechce poučit ze své dřívější zvlášť závažné trestné činnosti a nevážil si ani opakovaného dobrodinní podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. S ohledem na výše uvedené je poškozená přesvědčena, že napadený rozsudek je bezvadný, nejsou zde žádné pochybnosti o správnosti skutkových zjištění, nedošlo k porušení ustanovení trestního zákona, uložený trest je přiměřený a rozhodnutí o uplatnění nároku poškozené je správné. Poškozená proto navrhla odvolání obžalovaného jako nedůvodné zamítnout.
8. Při veřejném zasedání o odvolání před Vrchním soudem v Praze obhájce obžalovaného prakticky zopakoval argumentaci zmíněnou již v písemném odůvodnění odvolání, na které také v rámci svého přednesu opakovaně odkazoval. Namítl, že projednávaný skutek není neobvyklý, nevybočuje a nevymyká se obdobným činům spáchaným ve stejné kategorii trestné činnosti, a to ani vznikem posttraumatické stresové poruchy, když u takových trestných činů bývá PTSP obvyklým následkem. Poněkud neobvyklý je v tomto případě rozsah a intenzita následků posttraumatické stresové poruchy. Vznik PTSP je v tomto případě sice nepochybně v příčinné souvislosti s jednáním pachatele, avšak míra následků je výslednicí celé řady příčin, nikoliv jen jednání pachatele. Poškozená již v minulosti trpěla celou řadou psychických problémů, léčila se od útlého dětství na psychiatrii, trpěla citlivostí, úzkostností, mívala noční děsy, deprese, trpěla poruchou příjmu potravin a měla dokonce i sebevražedné tendence a v letech se o sebevraždu i pokusila. Rozsah následků posttraumatické stresové poruchy je tak dle odvolací argumentace dán i stavem poškozené a pokud by toto představovalo neobvyklost skutku, není ji možné v souvislosti s úvahami o trestu přičítat pachateli tohoto jednání. Ačkoli tedy byly splněny formální podmínky pro mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody, nebyly splněny podmínky materiální. Úvaha, že se obžalovaný nezmění, je minimálně předčasná, zatím na něj bylo působeno pouze relativně kratšími tresty odnětí svobody, ze kterých byl vždycky podmíněně propuštěn. Nelze tedy konstatovat, že by nedošlo k jeho nápravě při uložení kratšího trestu odnětí svobody, než mu byl napadeným rozhodnutím uložen. Je možné, že se v takto dlouhých časových periodách osobní charakteristiky člověka změní. Mimořádné zvýšení trestu odnětí

svobody by mohlo být aplikováno tam, kde došlo k opakování závažné trestné činnosti stejného charakteru, což se v tomto případě nestalo. Předchozí trestná činnost obžalovaného spočívala ve spáchání loupeží, zatímco v tomto případě byl obžalován ze znásilnění. Dle obhájce také byla přiznána nepřiměřeně vysoká náhrada nemajetkové újmy, neboť obžalovaný nemůže být odpovědný za celý rozsah následků, které se u poškozené rozvinuly. Rovněž je zde nepoměr mezi běžně přiznávanou náhradou nemajetkové újmy v obdobných případech a nyní přiznanou náhradou. Přiznaná náhrada je také zcela zjevně nepřiměřená majetkovým poměrům obžalovaného. Pokud by byl obžalovaný odsouzen k trestu nyní uloženému nalézacím soudem, za současného zohlednění doby mezi zbývajícím produktivním dobou jeho života a výši úroku z prodlení by byl obžalovaný povinen poškozené zaplatit po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody každý rok téměř půl milionu korun, avšak dále by mu nabíhaly úroky z prodlení. Za těchto okolností je přiznaná náhrada demotivující a dle obhájce v podstatě nesmyslná.

9. V rámci vyjádření se k podanému odvolání státní zástupkyně při veřejném zasedání před Vrchním soudem v Praze uvedla, že výrok o vině, trestu i o náhradě nemajetkové újmy považuje za zcela správný a zákonný. Ve vztahu k výroku o vině poukázala na přístup obžalovaného, který v této trestní věci považuje za absurdní. Kdyby obžalovaný k věci přistoupil jiným způsobem, projevil určitou formu sebereflexe, k věci se doznal, neboť nejenom rekognice s poškozenou ale i zajištění DNA obžalovaného u poškozené je zcela zřejmým důkazem, že se projednávaného činu dopustil, mohlo to být reflektováno i ve výši trestu. Vzhledem k postoji obžalovaného má státní zástupkyně za to, že není namístě snížení trestu. Ačkoli byl obžalovanému uložen trest dle § 59 odst. 1 tr. zákoníku v rámci zvýšené trestní sazby, byl uložen současně i v rámci základní trestní sazby a není trestem nepřiměřeně vysokým. Státní zástupkyně dále poukázala na to, že za obdobné jednání byl u Vrchního soudu v Praze ukládán i trest v horní polovině trestní sazby, a to za trestnou činnost provedenou nikoliv takovým způsobem, jakým byl čin proveden obžalovaným [REDAKCE]. Nárok na náhradu škody a nemajetkové újmy byl doložen znaleckým posudkem předloženým soudem, jenž z tohoto znaleckého posudku vycházel. Ani státní zástupkyně nepovažuje tento výrok za nepřiměřený, přestože je relativně vyšší. Státní zástupkyně navrhla odvolání obžalovaného jako nedůvodné ve všech jeho částech zamítnout ve smyslu § 256 tr. řádu s tím, že obžalovaný byl již dříve dvakrát potrestán uložením nepodmíněného trestu odnětí svobody za loupeže. Z obou trestů odnětí svobody byl podmíněně propuštěn a v rámci zkušební doby se neosvědčil.
10. V rámci vyjádření se k odvolání obžalovaného poškozená při veřejném zasedání prostřednictvím zmocněnce odkázala na své výše zmíněné dřívější písemné vyjádření s tím, že rozsudek nalézacího soudu, který je vyčerpávajícím způsobem odůvodněný, považuje za správný včetně jeho výroku o náhradě škody a nemajetkové újmy. Přestože obhajoba zmiňuje, že nárok se vymyká tomu, co je běžné, je zde třeba zohlednit neobvyklost způsobu provedení činu, násilí, délku popsaného jednání, postupné znásilňování a následky poškozené. Poškozená je nadprůměrně inteligentní, dokázala perfektně popsat stavy, které prožívá v důsledku toho trestného činu. Nebýt popsaného trestného činu, PTSP by poškozená netrpěla. Je to obžalovaný, kdo by měl nést zodpovědnost za následky související s PTSP.
11. Na návrh obhajoby Vrchní soud v Praze při veřejném zasedání doplnil dokazování výsledkem obžalovaného. Ten před odvolacím soudem vypověděl, že přijel do [REDAKCE] a vůbec takovou věc neplánoval. Procházel se po náměstí. V tom vyšla poškozená, tak se za ní vydal. Přemýšlel, jestli má nebo nemá, měl zatmění před očima, šel za poškozenou. Přistoupil k ní a začal „dělat věci, které neměl dělat“. Poškozená protestovala. Obžalovaný na poškozenou promluvil, zklidnila se, už nekřičela. Potom šli do parku, tam poškozenou začal svlékat a došlo k tomu, „co se stát nemělo“. Chodili tam lidé, aby poškozená nekřičela, dal jí ruku přes pusu. Nechtěl jí ublížit. Pak do ní „zajel“, následně se vyměnili a poškozená „šla nahoru“. Potom už poškozená dle obžalovaného „nechtěla“, tak jej orálně uspokojovala. Když se na místě objevila hlídka policie, obžalovaný dle své výpovědi nevěděl, co se stalo, zpanikařil a utekl. Svého jednání lituje a

poškozené by se chtěl omluvit. Na náhradě škody nebo nemajetkové újmy poškozené dosud nic neuhradil, jelikož nemá finanční prostředky. V případě svého pracovního zařazení ve věznici by se snažil nějakou částku splatit. Nynější přístup ke spáchanému činu dříve neprojevil, neboť na to nebyl připraven, teprve nyní si uvědomil všechny následky s tím, že když řekne pravdu, tak to pro něj a pro všechny bude lepší. Všechno jej to mrzí, kdyby to šlo, vzal by to zpátky.

12. V rámci svého závěrečného návrhu státní zástupkyně odkázala na své předchozí vyjádření k odvolání obžalovaného s tím, že aktuální doznání obžalovaného žádným způsobem nepřispělo k urychlení ani ke zjednodušení trestního řízení. Nemělo by tedy mít vliv na rozhodnutí, a proto navrhla odvolání obžalovaného podle § 256 tr. řádu zamítnout. Shodný návrh byl poté učiněn i ze strany zmocněnce poškozené.
13. Obžalovaný závěrem prostřednictvím svého obhájce omezil rozsah svého odvolání s tím, že odvolacímu soudu navrhl, aby mu byl uložen mírnější trest odnětí svobody a náhrada nemajetkové újmy byla stanovena v nižší částce.
14. Vrchní soud v Praze v souladu s § 254 odst. 1 tr. řádu přezkoumal z hlediska v podaném odvolání vytýkaných vad zákonnost a odůvodněnost výroků napadeného rozsudku a stejně tak i řízení, které jeho vyhlášení předcházelo. K dalším vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, by bylo možno přihlížet pouze, pokud by měly vliv na správnost napadeného rozhodnutí. Po provedení tohoto přezkumu má Vrchní soud v Praze za to, že lze obecně konstatovat, že v řízení před nalézacím soudem bylo postupováno v souladu s trestním řádem. Nalézací soud respektoval trestním řádem nastavená pravidla spravedlivého procesu včetně práva na obhajobu, a především nijak nekrátil obžalovaného na jeho právech. Z obsahu spisu je také zřejmé, že nalézací soud v souladu s § 2 odst. 5 tr. řádu provedl všechny důkazy nezbytné pro správné zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí o podané obžalobě. V řízení byly také stejně pečlivě prováděny důkazy ve prospěch i v neprospěch obžalovaného.
15. V průběhu odvolacího řízení před Vrchním soudem v Praze byl, jak je uvedeno výše, omezen rozsah podaného odvolání. Přestože byly původně oprávněným prostředkem napadány všechny výroky rozsudku nalézacího soudu, v závěru odvolacího řízení se již obžalovaný v rámci svého odvolání domáhal pouze změny výroku o trestu a výroku o náhradě nemajetkové újmy.
16. Výroku o vině napadeného rozsudku tak aktuálně obžalovaný fakticky žádné vady nevytýká. Ohledně skutkových závěrů učiněných nalézacím soudem ve vztahu k vině obžalovaného popsanou trestnou činností tak lze ve stručnosti shrnout, že s těmito se Vrchní soud v Praze zcela ztotožňuje.
17. V rámci přezkumu napadeného rozhodnutí je předně třeba zdůraznit, že Vrchnímu soudu v Praze jako soudu odvolacímu nepřísluší nahrazovat postup nalézacího soudu podle § 2 odst. 6 tr. řádu, a za předpokladu, že úvahy nalézacího soudu v tomto směru vycházejí z úplného a nezkráceného obsahu všech provedených důkazů a odpovídají zásadám obecné logiky, v souladu se zásadou bezprostřednosti a ústnosti řízení je na nalézacím soudu, před nímž jsou důkazy prováděny, aby z nich vyvozoval závěry pro tvorbu skutkových zjištění. Vrchní soud v Praze je v tomto směru oprávněn korigovat skutková zjištění nalézacího soudu pouze v limitované míře na základě před ním provedeného dokazování ve smyslu § 259 odst. 3 písm. a), b) tr. řádu. Takové podmínky však v tomto případě splněny nejsou, když hodnocení důkazů nalézacím soudem odpovídá § 2 odst. 6 tr. řádu a jeho skutkové závěry, které na základě provedených a správně hodnocených důkazů učinil, jsou přesvědčivé a logické. V původně podaném odvolání formulované námitky, směřující proti správnosti učiněných skutkových zjištění, byly prakticky totožné s námitkami uplatněnými již v rámci obhajoby před nalézacím soudem, přičemž s těmito námitkami se soud prvního stupně v napadeném rozsudku logicky, srozumitelně a dostatečným způsobem vypořádal a současně také odůvodnil, z jakých důvodů má obhajobu obžalovaného za vyvrácenou. Lze proto odkázat na písemné

Shodu s prvopisem potvrzuje

odůvodnění napadeného rozsudku, které současně bezesporu splňuje náležitosti stanovené v § 125 odst. 1 tr. řádu.

18. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, o jaké důkazy nalézací soud své závěry o vině obžalovaného opřel. Odůvodnění je logické, srozumitelné a odpovídá obsahu důkazů provedených před nalézacím soudem. Ostatně také obsah výpovědi obžalovaného učiněné až před odvolacím soudem jednoznačně se závěry nalézacího soudu o jeho vině koresponduje. Zcela stručně tak lze zrekapitulovat, že obžalovaný je ze spáchání popsaného skutku jednoznačně usvědčován především výpovědí poškozené a výsledky rekognice, při níž poškozená obžalovaného jako pachatele opakovaně označila. Pravdivosti skutkové verze popsané poškozenou dále svědčí také celá řada důkazů dalších – lékařské vyšetření poškozené uskutečněné bezprostředně po spáchání skutku, obsah kamerových záznamů z nedalekého okolí místa činu v předmětné době před i po činu zachycující vozidlo obžalovaného (které, jak obžalovaný sám potvrdil, nikomu nepůjčoval) a osobu obžalovanému typově odpovídající, která sledovala poškozenou směrem k místu činu. Významným důkazem je také nález DNA obžalovaného na spodním prádle poškozené. Výše uvedené dále koresponduje také s výpovědí babičky poškozené a s analýzou mobilních telefonů, s výsledky ohledání místa činu a s následným odborným zkoumáním nalezených oděvních svršků. Pominout nelze ani závěry znalců o zcela zachovalé obecné věrohodnosti poškozené.
19. Následky na zdraví poškozené (především na zdraví psychickém) potom zcela přesvědčivě vyplývají kromě lékařské dokumentace a výpovědi poškozené a její matky také především z obsahu znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a klinická psychologie a z výpovědi znalců před soudem, kteří své odborné závěry přesvědčivě vyložili a obhájili. Vyčerpávajícím způsobem se také vypořádali s námitkou obhajoby vztahující se k psychickým problémům, kterými měla poškozená trpět již v minulosti. Zcela v souladu se závěry nalézacího soudu tak Vrchní soud v Praze konstatuje, že z těchto důkazů lze bez jakékoliv pochybnosti uzavřít, že u poškozené vznikla posttraumatická stresová porucha právě v důsledku skutku popsaného ve výroku napadeného rozsudku. Jak vyplývá z výpovědi zpracovatelů zmíněného znaleckého posudku, skutečnost, že poškozená v minulosti trpěla jinými psychickými obtížemi, neměla na vznik PTSP žádný vliv, pouze mohlo v důsledku toho u poškozené dojít k rozvinutí těžší poruchy než u běžné populace. Následky popsaného činu tak mohou být v případě poškozené o mnoho závažnější než u jedinců, kteří nejsou predestinováni takovou citlivostí psychiky již předem.
20. Nalézací soud zcela správně uzavřel, že vznik PTSP nebyl nijak způsoben ani zaviněn předchozími psychickými obtížemi poškozené, ale právě a výlučně projednávaným jednáním obžalovaného. Za těchto okolností je potom třeba přičítat k tíži obžalovaného celý způsobený škodlivý následek. Pokud tedy obžalovaný namítal, že intenzita posttraumatické stresové poruchy je zapříčiněna také dřívějšími obtížemi poškozené, potom Vrchní soud v Praze dodává, že v situaci, kdy obžalovaný popsáním způsobem brutálně zaútočil na jemu zcela neznámou oběť, musel být nepochybně přinejmenším srozuměn také s tím, že se může jednat o osobu, kterou popsaná událost v důsledku jejích psychických dispozic a vlastností může takto intenzivním způsobem zasáhnout a poznamenat a ve svém důsledku se tak může jednat o závažnější následek na jejím zdraví, než jaký by byl způsoben u jinak psychicky disponované oběti. V daném případě tak nejsou dány žádné důvody pro to, aby soud v jeho prospěch jakkoliv zohledňoval skutečnost, že obžalovanému nebylo známo, že je poškozená potenciálně zranitelnější osobou.
21. Proti právní kvalifikaci jednání popsaného ve výroku napadeného rozsudku obžalovaný po omezení rozsahu svého odvolání fakticky také nic nenamítal a ani Vrchní soud v Praze neshledal žádné zákonné důvody pro zásah do této části rozhodnutí soudu prvního stupně. Obžalovaný svým jednáním zcela jednoznačně naplnil všechny znaky skutkové podstaty zvláště závažného zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku, přičemž také

v této části odůvodnění napadeného rozhodnutí nalézací soud své závěry zcela správně a dostatečně odůvodnil.

22. V neposlední řadě se Vrchní soud v Praze zabýval také otázkou přiměřenosti a zákonnosti trestu, který byl obžalovanému nalézacím soudem uložen. Také ve vztahu k této části napadeného rozhodnutí má Vrchní soud v Praze za to, že nalézací soud postupoval v souladu se zákonem a ani zde nevystává potřeba zásahu do napadeného rozhodnutí. Pro stručnost lze i zde odkázat na podrobnou a přiléhavou argumentaci nalézacího soudu.
23. Zcela namísto je odmítnout odvolací námitku, dle níž se povaha a závažnost činu v tomto případě nijak zásadně nevymyká dalším jednáním naplňujícím danou skutkovou podstatu trestného činu znásilnění. Z provedeného dokazování je zřejmé, že psychické následky jednání obžalovaného poškozenou v jejím způsobu života extrémně a dlouhodobě limitují a je otázkou, zdali tyto následky poškozená v dohledné budoucnosti překoná, resp. zdali je vůbec někdy překoná. Ve vztahu k jiným způsobům jednání naplňujícím tuto skutkovou podstatu je třeba také zdůraznit, že z výpovědi poškozené (a ze závěrů jejího znaleckého zkoumání) jasně vyplývá, že poškozená v průběhu popsaného jednání, jež trvalo bezmála hodinu (za současného měnění technik jejího znásilňování) prožívala akutní obavu, zdali vůbec útok obžalovaného přežije, přičemž se již smířovala s tím, že tomu tak nebude. Již v průběhu útoku obžalovaného tak poškozená zcela nepochybně prožívala také duševní útrapy, které nejsou zcela běžnou a esenciální součástí jednání právně kvalifikovaného dle výše citovaných ustanovení trestního zákoníku. Také výše popsané prokázané následky na duševním zdraví poškozené (za které, jak je uvedeno výše, zcela odpovídá právě obžalovaný) svým rozsahem a intenzitou vybočují z běžně se vyskytujících následků na zdraví u tohoto druhu páchané trestné činnosti. Pominout potom nelze, jak na to nalézací soud správně poukázal, ani skutečnost, že oběť nyní projednávaného skutku byla velmi mladá žena nemající dosud s pohlavním stykem zkušenost. Námitka, dle níž se typová závažnost činu v tomto případě nijak zásadně nevymyká dalším jednáním naplňujícím danou skutkovou podstatu trestného činu, je tedy zcela lichá.
24. Nalézací soud se v napadeném rozhodnutí zcela správně vypořádal s otázkou existence polehčujících a přitěžujících okolností a Vrchní soud v Praze k tomu pouze doplňuje, že doznání obžalovaného ke spáchání skutku a jeho zcela formálnímu vyjádření lítosti učiněnému až v řízení před odvolacím soudem nebylo důvodné při rozhodování o trestu přikládat jakkoliv větší význam, neboť tato aktuální změna postoje obžalovaného zcela evidentně představuje pouze účelovou snahu obžalovaného zvrátit uložení velmi citelného nepodmíněného trestu odnětí svobody ve výměře stanovené nalézacím soudem. Nadto význam doznání je třeba hodnotit také ve vztahu k fázi trestního řízení a k důkazní situaci, za níž je doznání činěno. V tomto případě obžalovaný spáchání daného skutku doznal až před Vrchním soudem v Praze jako soudem odvolacím a k tomu za situace, kdy již byl ostatními provedenými důkazy zcela bezpečně usvědčen ze spáchání popsaného skutku i bez tohoto doznání. V aktuálním doznání obžalovaného ke spáchání trestné činnosti (více než rok po spáchání skutku) tak nelze spatřovat vyjádření upřímného postoje obžalovaného k projednávanému skutku a jeho následkům. V žádném případě nelze rovněž uvažovat o tom, že by obžalovaný svým doznáním jakkoliv přispěl k rychlejšímu objasnění a projednání věci či zásadnější změně nebo obohacení důkazní situace.
25. Nalézací soud se také velmi precizně vypořádal s důvodností užití § 59 odst. 1 tr. zákoníku. Při ukládání trestu dostatečně zdůvodnil mimořádné zvýšení trestní sazby trestu odnětí svobody obžalovaného, a to jak z hlediska formálního splnění zákonných podmínek, tak také z hlediska důvodnosti aplikace tohoto ustanovení v případě obžalovaného ve vztahu k tomuto konkrétnímu skutku. Nalézací soud správně uzavřel, že v případě obžalovaného jsou naplněny obě alternativy, z nichž i naplnění pouze jedné z nich mohlo postup dle tohoto ustanovení trestního zákoníku odůvodnit.

26. Odkázat zde lze na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27.6.2012, sp. zn. 8 Tdo 671/2012, ve kterém dovolací soud konstatoval, že mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody podle § 59 odst. 1 tr. zákoníku je mimo jiné vymezeno alternativními znaky v podobě vysoké závažnosti znovu spáchaného zvlášť závažného zločinu nebo ztíženou možností nápravy pachatele. Vysoká závažnost zvlášť závažného zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, 3 tr. zákoníku se mimo jiné odvíjí od neodčinitelného účinku v podobě smrti poškozeného, v brutálním způsobu provedení činu a v banální pohnutce, která pachatele vedla k jeho spáchání. Bez významu není ani netečnost pachatele k následkům jeho protiprávního činu. Druhé alternativní hledisko spočívající ve ztížené možnosti nápravy obviněného musí vyplývat ze závěrů znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychologie. Zpravidla se jedná o pachatele s takovou disociační poruchou osobnosti, která podstatně snižuje pravděpodobnost resocializačních účinků.
27. V usnesení ze dne 2.3.2016, sp. zn. 7 Tdo 1552/2015 potom Nejvyšší soud uzavřel, že závažnost opětovně spáchaného zvlášť závažného zločinu se vždy posuzuje s ohledem na povahu chráněného zájmu, způsob provedení činu, následky, jež nastaly, apod. Důležitou okolností je i recidiva pachatele, a proto bude odůvodňovat závěr o vysoké závažnosti právě souzeného zvlášť závažného zločinu, spáchal-li pachatel již v minulosti zvlášť závažný zločin, jehož závažnost byla velmi vysoká nebo vysoká, byl-li předchozím odsuzujícím rozhodnutím uložen pachateli citelnější (delší) nepodmíněný trest odnětí svobody, spáchal-li pachatel další zvlášť závažný zločin dokonce ve zkušební době po podmíněném propuštění z výkonu dříve uloženého trestu odnětí svobody, spáchal-li pachatel po předchozím potrestání více zvlášť závažných zločinů v souběhu, za které je nyní souzen, atd. Stejně tak je podstatná i osoba pachatele jako objektu působení ukládaného trestu a se zřetelem k celkovým možnostem nápravy. Budou o ní svědčit obdobné skutečnosti, jaké ovlivňují význam jeho recidivy, zejména pak to, jakými druhy trestů, v jakém počtu a v jaké výměře se už na pachatele v minulosti působilo, jak se choval ve výkonu dřívějšího trestu odnětí svobody včetně toho, jakému programu zacházení se zde podrobil a s jakým výsledkem, jak dodržoval stanovený režim ve věznici a plnil další povinnosti atd. V tomto směru tedy bude mít význam i zjištění, kolikrát už byl pachatel v minulosti potrestán za zvlášť závažné zločiny či za jiné trestné činy, za kolik takových činů to bylo, za kolik zvlášť závažných zločinů je nyní souzen, jaká je celková délka v minulosti vykonaných trestů, jak dlouhé jsou intervaly mezi jejich výkonem apod. Důležitým podkladem k posouzení ztížené možnosti nápravy pachatele může být i komplexní zhodnocení osobnosti pachatele, jeho celkového osobního profilu, charakterových a psychických vlastností, věku atd.
28. Závažnost spáchaného zločinu je v případě obžalovaného [REDAKCE] vzhledem k jeho recidivě a ostatním okolnostem případu vysoká, zejména pro konkrétní provedení činu (skutek byl spáchán za tmy a jednalo se o zcela nečekaný atak vůči neznámé osobě, její znásilňování obžalovaným trvalo přibližně hodinu a byly při něm měněny způsoby jeho provádění, předmětné jednání bylo spojené s bezprostřední obavou poškozené o její život) a jeho následky u poškozené. Zcela irelevantní je potom námitka obžalovaného, dle níž předchozí trestná činnost, pro kterou byl v minulosti trestán, nebyla sexuálního rázu. Naopak lze poukázat na zjevnou gradaci závažnosti obžalovaným páchané násilné trestné činnosti, kdy po spáchání dvou zvlášť závažných zločinů loupeže již následovalo spáchání zvlášť závažného zločinu znásilnění v jeho kvalifikované skutkové podstatě, přičemž již v případě zvlášť závažného zločinu loupeže byly dle popisu skutku odsuzujícími rozhodnutí obžalovaným fyzicky zcela nečekaně atakovány neznámé osoby za účelem násilného zmocnění se jejich majetku. Neobstojí ani argument obžalovaného, že by se nedopustil agrese vůči ženě, neboť právě k jednomu z dřívějších odsouzení došlo v souvislosti fyzickým napadením osoby ženského pohlaví. Nepříznivá prognóza nápravy obžalovaného zcela zřetelně vyplývá ze závěrů jeho znaleckého zkoumání z oboru zdravotnictví. Pominout nelze ani obecně negativní osobnostní profil obžalovaného a fakt, že nyní projednávaný skutek obžalovaný spáchal ve zkušební době podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody s dohledem. Důvody ukládat obžalovanému trest odnětí svobody v mimořádně zvýšené trestní sazbě trestu

odnětí svobody podle § 59 tr. zákoníku tak jsou v případě obžalovaného i dle odvolacího soudu jednoznačně dány. V daném případě tak bylo namíste obžalovanému ukládat trest odnětí svobody v modifikované trestní sazbě 10,5 až 16 let, přičemž nalézacím soudem uložený trest odnětí svobody ve výměře 12 let bezpochyby není vzhledem ke všem výše zmíněným skutečnostem trestem nepřiměřeně přísným, a to ani za současného zohlednění důvodného předpokladu, že obžalovaný ještě vykoná zbytek trestu odnětí svobody, z něhož byl podmíněně propuštěn. Zcela zákonné a důvodné je také zařazení obžalovaného pro jeho výkon do věznice se zvýšenou ostrahou.

29. Podaným odvoláním se dále obžalovaný domáhal rozhodnutí odvolacího soudu, kterým by byla snížena částka, kterou nalézací soud přiznal poškozené na náhradě nemajetkové újmy.
30. V obecné rovině lze připomenout, že náhrada nemajetkové újmy byla do trestního řádu zavedena zákonem č. 181/2011 Sb., který s účinností ode dne 1. 7. 2011 vedle náhrady škody zakotvil mimo jiné i náhradu nemajetkové újmy, a proto je podle § 43 odst. 3 tr. řádu poškozený oprávněn také navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit v penězích škodu nebo nemajetkovou újmu, jež byla poškozenému trestným činem způsobena. Za nemajetkovou újmu se považuje příkoří, které se projevuje jinde než na majetku (např. v osobní sféře). Vychází se zde z občanskoprávní úpravy zakotvené zejména v § 2894 odst. 2, § 2951 odst. 2 občanského zákoníku. S ohledem na výslovné zdůraznění v § 43 odst. 3 tr. řádu, že v adhezním řízení je možné navrhnout uložení povinnosti obviněnému nahradit nemajetkovou újmu jen v penězích, nepřichází nepeněžní reparace nemajetkové újmy v trestním řízení v úvahu (srov. § 2951 odst. 2 občanského zákoníku). Adhezní řízení představuje začlenění prvků občanskoprávního řízení do trestního procesu, a to za účelem rychlejší reparace hodnot, jež byly narušeny trestnou činností. V rámci adhezního řízení však přichází do úvahy postup podle § 228 odst. 1 tr. řádu pouze za situace, kdy má soud za naplněné veškeré podmínky pro takové rozhodnutí. Nárok tedy musí být mimo jiné podložen takovými skutečnostmi, které mají potenciál umožnit dostatečně přesnou kvantifikaci nemajetkové újmy. Prokázání takových skutečností poté náleží poškozenému (zmocněnci) a soudy nejsou povinny prokazovat je nad rámec, jenž by byl v rozporu s požadavkem rychlosti a hospodárnosti trestního řízení (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 9. 8. 2016, sp. zn. I. US 3456/15).
31. V nyní posuzovaném případě v obecné rovině není pochyb o odpovědnosti obžalovaného za vznik nemajetkové újmy, kterou poškozené jednáním popsaným ve výroku napadeného rozsudku způsobil. Hmotněprávní základ nároku poškozené, jak jej dotýčná v souvislosti s ublížením na zdraví uplatnila, v daném případě vyplývá z ust. § 2958 občanského zákoníku, dle něhož při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.
32. Z hlediska práva obžalovaného na spravedlivý proces je zde klíčový požadavek náležitého odůvodnění rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 125 odst. 1 tr. řádu nebo § 134 odst. 2 tr. řádu (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2008, sp. zn. III. ÚS 1285/08), kdy na odůvodnění adhezního výroku je třeba klást v zásadě stejné požadavky jako na odůvodnění rozhodnutí civilního soudu o nároku na náhradu škody, nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 8. 2016, sp. zn. I. ÚS 3456/15, ze dne 30. 3. 2012, sp. zn. III. ÚS 2954/2011 a přiměřeně i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 3. 2016, sp. zn. 8 Tdo 33/2016). Pouze transparentně vyjádřené právní posouzení a subsumpce uplatněného nároku pod příslušné ustanovení hmotného práva občanského umožňuje zajistit jednotu a přehlednost rozhodovací praxe. Soud je tedy povinen a současně oprávněn ve svém rozsudku rozhodnout podle výsledků provedení dokazování ve smyslu ustanovení § 228 a § 229 tr. řádu jen o těch nárocích, které byly poškozeným řádně uplatněny, a to způsobem, který zohlední jejich rozlišení ve smyslu výše uvedeném. Požadavek jasné

Shodu s prvopisem potvrzuje

specifikace nároku, který byl poškozenému přiznán, a to již ve výrokové části rozsudku ostatně plyne přímo z trestního řádu.

33. Pokud poškozený, u něhož se rozvinula posttraumatická stresová porucha, uplatní nárok na náhradu nemajetkové újmy, mělo by být z jeho připojení zřejmé, zda uplatňuje nároky na odčinění vytrpěné bolesti, ztížení společenského uplatnění nebo duševních útrap, kteréžto jsou považovány rovněž za samostatně stojící nároky. Jak totiž vyplývá z rozhodovací praxe (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 11. 2017, sp. zn. 25 Cdo 2245/2017, uveřejněné pod č. 7/2019 Sb. rozh. obč.), nárok na náhradu nemajetkové újmy na zdraví podle § 2958 obč. zák. tvoří jednotlivé, dílčí, samostatné nároky na náhradu za bolest, ztížení společenského uplatnění a další nemajetkovou újmu, jež samostatně vznikají i zanikají, a tedy se i samostatně promlčují. Všechny tyto nemajetkové újmy se považují za samostatně stojící nároky (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2245/2017 a usnesení sp. zn. 6 Tdo 1017/2018). Poškozený proto musí ve svém připojení specifikovat nejen výši požadované náhrady nemajetkové újmy, ale také náhradu jaké nemajetkové újmy vlastně žádá. Stejně tak soudy rozhodující v adhezním řízení jsou povinny jasně uvést, jaký druh uplatněného nároku svým rozhodnutím kompenzují. Rozhodnout podle § 228 odst. 1 tr. ř. o přiznání nároku poškozeného na náhradu konkrétně specifikované nemajetkové újmy v penězích pak mohou jen za situace, že v důkazním řízení byla důvodnost i výše takového nároku náležitě prokázána (blíže viz rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 1 Tmo 1/2020). V adhezním řízení o náhradě nemajetkové újmy je tak stále zachován návrhový, projednávací a dispoziční princip.
34. Specifikace konkrétních nároků, jejichž uspokojení se poškozená domáhá, jasně vyplývá z řádně a včas uplatněného nároku na náhradu škody a nemajetkové újmy. Nemajetkovou újmu, za níž v dané věci poškozená nárokuje náhradu v penězích, představuje bolestné a ztížení společenského uplatnění. Důvodnost přiznání náhrady nemajetkové újmy včetně její konkrétní výše v daném případě zcela přesvědčivě vyplývá ze znaleckého posudku z oboru zdravotnictví předloženého zmocněncem poškozené, jímž bylo v rámci nalézacího řízení provedeno dokazování. Vrchní soud v Praze se také ztotožnil s argumentací nalézacího soudu ohledně odpovídající odborné kvalifikace znalce, který předmětný znalecký posudek zpracoval. Soud prvního stupně posoudil podaný návrh podle formálních a obsahových náležitostí a v odůvodnění svého rozhodnutí kvantifikoval částky přiznané jednak jako peněžitá náhrada bolestného a dále jako náhrada za ztížení společenského uplatnění, když v důsledku jednání obžalovaného poškozené vznikla také překážka lepší budoucnosti. Nalézací soud se v daném případě zabýval také mírou zavinění obžalovaného, což odpovídá i satisfakčnímu smyslu této náhrady. Poškozená byla vystavena velmi intenzivnímu a poměrně dlouho trávajícímu útoku obžalovaného směřujícímu do nejintimnějších oblastí jejího života. Způsobené následky ve formě těžké újmy na zdraví trvají dlouhou dobu a v tuto chvíli není zřejmé, zda a kdy případně odezní. Jednáním obžalovaného došlo k hrubému a do značné míry také nevratnému zásahu do základních lidských práv poškozené. Soud prvního stupně v napadeném rozhodnutí zohlednil všechny uvedené okolnosti a posoudil i schopnosti obžalovaného. Přiznaná výše náhrady totiž musí odpovídat nejenom okolnostem, za kterých došlo k porušení základních práv poškozené, ale má být také v souladu s obecnou zásadou přiměřenosti (proporcionality) neboli spravedlivé únosnosti. Tato zásada z pohledu obžalovaného znamená, že opatření v podobě omezení (zásahu do) základního práva obžalovaného se nesmí dostat do nepoměru s užitekem, který byl omezením základního práva dosažen. Z pohledu nositele základního práva (obžalovaného) lze fakt, že ukládané opatření obstálo v testu proporcionality, vyjádřit tak, že opatření nezatěžuje obžalovaného nadměrně, resp. zatížení není pro něho neúnosné (blíže viz Wagnerová a kol., Listina základních práv a svobod – komentář, WoltersKluwer 2012, str. 27).
35. V daném případě lze souhlasit s tím, že výše odškodnění za ztížení společenského uplatnění je poměrně vysoká, avšak i z laického pohledu zcela odpovídá vysoké intenzitě následků na duševním zdraví poškozené. Akceptovat nelze ani námitku, že je tato výše nepřiměřená

majetkovým poměrům obžalovaného. Majetkové poměry obžalovaného nejsou samostatným rozhodným kritériem pro stanovení výše náhrady nemajetkové újmy. Při rozhodování o náhradě nemajetkové újmy se soudy musí zabývat také otázkou, zdali její výše nebude pro obviněného po majetkové stránce likvidační (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 2. 2020, sp. zn. 7 Tdo 1485/2019). Takové zkoumání však nelze omezit na posouzení toho, zda obžalovaný fakticky disponuje či nedisponuje výraznějším majetkem (či výdělkem). Také s těmito hledisky se nalézací soud dostatečně vypořádal a rovněž Vrchní soud v Praze nemá za to, že by se jednalo o nárok přiznaný ve výši, která by byla pro obžalovaného likvidační. Obžalovaný je mladý, zdravý, praceschopný jedinec mající i určité pracovní návyky. Ze spisového materiálu je také zřejmé, že obžalovaný je odborně vzdělán v oboru truhlář. Je tedy nepochybně schopen dosahovat průměrných případně i nadprůměrných výdělků. Jinými slovy, schopnost obžalovaného tyto částky poškozené uhradit závisí ve velké míře na jeho snaze a vůli.

36. I přes výše uvedené považoval odvolací soud za nezbytné výrok o přiznání nemajetkové újmy částečně korigovat, neboť, jak je uvedeno již výše, bolestné a ztížení společenského uplatnění jako dílčí složky nemajetkové újmy dle § 2958 občanského zákoníku je nutno považovat za samostatně stojící nároky a také z výroku rozhodnutí, kterým je o těchto nárocích rozhodováno (nikoliv pouze z jeho odůvodnění), musí být zřejmé, jaký druh uplatněného nároku a v jaké jeho výši je soudem kompenzován.
37. Ve prospěch obžalovaného Vrchní soud v Praze přistoupil k jeho odvolání také k drobné obsahové změně ve stanovení dne počátku prodlení obžalovaného. Ze spisového materiálu je zřejmé, že poškozená prostřednictvím zmocněnce připojení se s nárokem na náhradu škody do spisu doručila dne 12. 9. 2023. Následující den byl tento nárok poškozené na počátku prvního hlavního líčení ve věci přednesen a obžalovaný byl tak s uplatněným nárokem ve smyslu jeho specifikace i jeho kvantifikace seznámen. Následující den – tedy 14.9.2023 – měl obžalovaný plnit a teprve 15.9.2023 se tak s plněním uplatněného nároku dostal do prodlení. S ohledem na tuto skutečnost Vrchní soud v Praze upravil příslušný výrok tak, že počátek prodlení obžalovaného stanovil ode dne 15. 9. 2023. Na samotnou výši úroku z prodlení tato změna nemá žádný vliv. Zcela na okraj lze poukázat na skutečnost, že výše úroku z prodlení (odpovídající ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o osm procentních bodů) v daném případě činila 15 %. Ovšem vzhledem k tomu, že adhezní řízení je řízením návrhovým, nemohl soud překročit návrh poškozené, jímž žádala přiznání úroku z prodlení ve výši 9,75 % ročně. Přestože po omezení rozsahu svého odvolání obžalovaný již přiznaný nárok na náhradu škody a jeho kvantifikaci opravným prostředkem výslovně nenapadal, upravil Vrchní soud v Praze ve prospěch obžalovaného počátek prodlení s plněním také tohoto nároku ve smyslu výše uvedeném. Jelikož tak ve svém důsledku nebyly poškozené nároky na náhradu škody a na náhradu nemajetkové újmy přiznány v plně požadované výši, odkázal odvolací soud poškozenou se zbytkem uplatněných nároků podle § 229 odst. 2 tr. řádu na řízení ve věcech občanskoprávních.
38. S ohledem na výše uvedené skutečnosti rozhodl Vrchní soud v Praze tak, že dle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. řádu zrušil napadený rozsudek ve výroku o náhradě nemajetkové újmy a majetkové škody a sám podle § 259 odst. 3 tr. řádu rozhodl, jak je výše uvedeno. Ve všech ostatních bodech zůstal napadený rozsudek nezměněn.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí není žádný další řádný opravný prostředek přípustný. Lze však proti němu podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí, proti němuž dovolání směřuje. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni,

Shodu s prvopisem potvrzuje

rozhoduje o něm Nejvyšší soud ČR. Nejvyšší státní zástupce může podat dovolání pro nesprávnost kteréhokoli výroku ve prospěch i neprospěch obžalovaného, obžalovaný jen pro nesprávnost výroku, který se ho bezprostředně dotýká, a to pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové podání nepovažuje za dovolání, byť by bylo takto označeno. Nezbytný obsah dovolání je vymezen v ustanovení § 265f tr. řádu. Dovolání je možno podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až m) tr. řádu, přičemž důvody dovolání je možno měnit jen po dobu běhu dovolací lhůty.

Praha dne 26. února 2024

Mgr. Robert Pacovský v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje

